

MEVZUAT - KANUNLAR

İŞ KANUNU

Kanun Numarası : 4857

Kabul Tarihi : 22/5/2003

Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 10/6/2003 Sayı : 25134

Özürü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğu

Madde 30 - İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yılın Ocak ayı başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplam oranı yüzde altıdır. Ancak özürü için belirlenecek oran, toplam oranın yarısından az olamaz. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirsiz süreli iş sözleşmesine ve belirli süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür.

Oranların hesaplanmasında yarım kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür.

İşyerinin işçisi iken sakatlanan, eski hükümlü ya da terör mağduru olanlara öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönlentilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Adalet Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca birlikte çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde özürü işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan **işçiler** eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmezse, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

Eski hükümlü çalıştırılmasında kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır.

Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranların üstünde özürü ve eski hükümlü ve terör mağduru çalıştıran işverenlerin kontenjan fazlası işçiler için özürü ve eski hükümlü çalıştırmakla yükümlü olmadıkları halde özürü çalıştıran veya çalışma gücünü yüzde seksenden fazla kaybetmiş özürüyü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürü için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre ödemeleri gereken işveren sigorta prim hisselerinin yüzde ellisini kendisi, yüzde ellisini Hazine öder.

Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek para cezaları Türkiye İş Kurumu bütçesinin Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibine gelir kaydedilir. Bu hesapta toplanan paralar özürü ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurma ve bu gibi projelerde kullanılmak üzere Türkiye İş Kurumuna aktarılır.

Toplanan paraların nerelere ve ne kadar verileceği Türkiye İş Kurumu Genel M¼d¼rl¼ğ¼n¼n koordinat¼rl¼ğ¼nde, Çalışma ve Sosyal G¼venlik Bakanlığı Çalışma Genel M¼d¼rl¼ğ¼, İş Sağlığı ve G¼venliđi Genel M¼d¼rl¼ğ¼, öz¼rl¼ler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel M¼d¼rl¼ğ¼, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ve en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal G¼venlik Bakanlığınınca çıkarılacak yönetmelikle d¼zenlenir.

z¼rl¼ ve eski h¼k¼ml¼ çalıştırma zorunluluğuna aykırılık

Madde 101 - Bu Kanunun 30 uncu maddesindeki h¼k¼mlere aykırı olarak öz¼rl¼ ve eski h¼k¼ml¼ çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her öz¼rl¼ ve eski h¼k¼ml¼ ve çalıştırmadığı her ay için yediy¼zelli milyon lira para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir Şekilde muaf tutulamaz.

İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar

Madde 108 - (Değişik birinci fıkrası: 1/7/2005-5378/39 md.) Bu Kanunda ngr¼len idari para cezaları, 101 inci maddedeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal G¼venlik Bakanlığı Bölge M¼d¼r¼nce verilir. 101 inci madde kapsamındaki idari para cezaları ise, doğrudan Türkiye İş Kurumu İl M¼d¼r¼ tarafından verilir.

(M¼lga birinci c¼mle: 1/7/2005-5378/39 md.) Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu h¼k¼mlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi g¼n içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz zerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret gr¼lmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa s¼rede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usul¼ Hakkında Kanun h¼k¼mlerine göre tahsil olunur.